

PROF.: JOSÉ MANUEL PÉREZ I TORNERO DEPARTAMENT DE PERIODISME
Llic. en Lletres (Filologia Hispànica)
UAB., 1976.
Dr. en CC. de la Informació
UAB., 1981.

TREBALLS DE RECERCA O DE S. NTESI SIGNIFICATIUS

1. *La semiòtica de la publicitat*. Barcelona, Mitre, 1981.
2. "Por una socio-semiòtica de los discursos de la comunicaci3n de masas." *Anàlisi. Quaderns de comunicaci3n i cultura*, núm. 3, juliol 1981, pàg. 31-55.
3. *El discurso de la cotidianeidad*. Barcelona, Paid3s, en premsa.

ACTIVITATS PROFESSIONALS SIGNIFICATIVES

1. Codirecci3n del Centre d'Estudis d'Imatge i Comunicaci3n, de la Fundaci3n Empresa i Ciència. Barcelona, des de 1985.
2. Disseny de projectes de comunicaci3n: Barcelona Cable; Tercer Canal de Televisi3n d'Arag3; Pla de desenvolupament comunicatiu de la comarca del Penedès.
3. Investigaci3n i anàlisi de mitjans: la imatge de la droga a la televisi3n (Ministeri de Sanitat i Consum); la inseguretad ciutadana a la premsa (Ajuntament de Barcelona); els informatius de TVE (RAI).

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA

La semiòtica és presentada com una teoria d'anàlisi de la producci3n de significat. La comunicaci3n de masses és, avui dia, el sistema més important de transmissi3n i elaboraci3n dels sistemes de significat. L'assignatura pretén facilitar els coneixements teòrics i pràctics necessaris per descriure i analitzar el desenvolupament de la comunicaci3n de masses a la nostra societat.

TEMARI

PART INTRODUCTÒRIA

1. *Orígens i perspectives de la semiòtica*.
De la filosofia grega al pensament racionalista sobre el signe: la pre-semiòtica. La filosofia del llenguatge: de la lògica a la pragmàtica. La fundaci3n de la semiòtica: Saussure i Peirce. Desenvolupament europeu i americà de la semiòtica. Estat actual de la semiòtica. Paradigmes dominants: la faneroscòpia, teoria de les modalitats i teoria de les catàstrofes.

2. *Epistemologia de la semiòtica.*
Doctrina, mètode, disciplina, metafilosofia: Termes del debat. Ciències socials i semiòtica. L'expansió de la semiòtica. Els fonaments de la teoria semiòtica.

PART I.: La comunicació de masses.

3. *La producció del sentit en la comunicació de masses.*
La cultura de masses. Els discursos de la comunicació de masses.
4. *La sòcio-semiòtica*
Els discursos socials. Els mètodes d'anàlisi: anàlisi de contingut, teoria del text i pragmàtica. Noves perspectives.

PART II.: Els mitjans de comunicació de masses.

5. *La situació de comunicació: premsa, ràdio, cinema i televisió.*
Temporalitat, espacialitat i actors. Peculiaritats i recursos tecnològics dels mitjans. Complementarietat i conflicte. Els mitjans com a institucions socials.
6. *La comunicació i els llenguatges dels mitjans.*
Situació de comunicació i situació d'enunciació. Competència i actuació. Tipologies dels llenguatges. Sincretisme lingüístic. Els mitjans com a extensió dels sentits.

PART III.: Discursos i gèneres.

7. *Informació i periodisme.*
Concepte d'informació. Objectivitat i realitat. La construcció de l'esdeveniment. Coherència i sistema del discurs periodístic. Diversitat de mitjans/diversitat de "periodismes". Les regles del periodisme i els seus gèneres.
8. *El fer informatiu.*
Persuasió, informació i interpretació. El referent i la il·lusió referencial. Versemblança i modalitzacions veredictives. Tematització i coherència. La retòrica periodística.
9. *La persuasió.*
Publicitat, propaganda i opinió: modalitats i tipus. Motivació i retòrica. La creativitat i l'imaginari. Societat política i societat de consum. Les formes ocultes de la persuasió. Altres tipus de discursos persuasius: didàctics, religiosos, militars.
10. *El fer persuasiu.*
El fer creure. Modalitats epistèmiques. Argumentació i retòrica. Sistemes de denotació i connotació. El fer fer: la manipulació. Els contractes enunciatius. La sanció, la provocació i el desafiament.
11. *El fer narratiu.*
Els gèneres de la ficció: el film, el telefilm, els dibuixos animats, el còmic...
12. *Teoria del relat i de la narrativitat.*
Esquemes actancials. Programes i esquemes narratius. Els nivells del discurs: seminarratiu, i discursiu. Tipus de relats: intriga, argument... La retòrica de la ficció.

13. *Estètica i espectacle.*
Espectacle i entreteniment. El show, els esports, concursos. La dimensió espectacular dels discursos. Diversió, participació i projecció.
14. *La semiòtica de l'espectacle.*
La teoria de la representació. El joc com a esquema semiòtic. El text espectacular. L'espectador.

PART IV.: Mètodes i teories de la semiòtica de la comunicació de masses.

15. *Les estratègies de la interacció i de l'enunciació.*
Les regles de la interacció. Les màximes conversacionals. Els actes semiòtics. Les estratègies enunciatives. Algunes aplicacions: l'entrevista, el debat, la taula rodona, el telèfon en els mitjans...
16. *Isotopies i estructures temàtiques.*
La superestructura i la macroestructura. Arquitectura semàntica dels mitjans: sema, semema, semantema... Tematització i isotopies. Els resums i les seves modalitats. Algunes aplicacions: L'agenda setting, la titulació periodística, tòpics i repertoris temàtics...
17. *La sòcio-semiòtica, producció del coneixement.*
La dimensió ideològica dels discursos socials. El sentit comú. Tipologia dels discursos i competència.

PART V.: Problemes actuals de la semiòtica.

18. *Tendències i escoles d'investigació.*
L'escola de París. La pragmàtica. La Universitat d'Indiana. La A.I.S., la A.E.S., la A.E.S.B.A. i altres grups d'estudi. Diversitat i pluralitat del projecte semiòtic en la comunicació de masses.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- Anàlisi. *Quaderns de comunicació i cultura*, núm. 3 (juliol 1981), 4 (desembre 1981), 7/8 (març 1983), 9 (maig 1984), 10/11 (desembre 1987).
- BARTHES, Roland: "Elementos de la Semiología", en *La Semiología*, Buenos Aires, Tiempo Contemporáneo, 1973.
- CEBRIÁN HERREROS, Mariano: *Introducción al lenguaje de la televisión. Una perspectiva semiótica*. Madrid, Pirámide, 1978.
- CEBRIÁN HERREROS, Mariano: *Fundamentos de la teoría y técnica de la información audiovisual*. Madrid, Mezquita, 1983.
- DIJK, Teun A. Van: *La ciencia del texto. Un enfoque interdisciplinario*. Barcelona, Paidós, 1983.
- Estudis Semiòtics/Estudios Semióticos*, *Revista de l'Associació d'Estudis Semiòtics de Barcelona*, núm. 1 (1984) a 12 (març 1987).
- GREIMAS, Algirdes J.: *La semiótica del texto : ejercicios prácticos. Análisis de un cuento de Maupassant*. Barcelona, Paidós, 1982.

GREIMAS, Algirdes J, COURTES, J.: *La semiótica, Diccionario razonado de la teoría del lenguaje*. Madrid, Gredos, vol. I, 1982, vol. II, 1987.

LOZANO, Jorge; PEÑA-MARÍN, Cristina; ABRIL, Gonzalo: *Análisis del discurso. Hacia una semiótica de la interacción textual*. Madrid, Cátedra, 1982.

LYONS, John: *Lenguaje*. Barcelona, Paidós, 1983.

MORRIS, Charles: *Fundamentos de la teoría del signo*. Barcelona, Paidós, 1985.

PÉREZ TORNERO, José Manuel: *La semiótica de la publicidad*. Barcelona, Mitre, 1982.

SEBEEK, Thomas A.: *El método de la investigación*. Barcelona, Paidós, 1987.

VELÁZQUEZ, Teresa: *El discurso televisivo desde la perspectiva de la lingüística textual. Un caso concreto: L'entrevista*. Bellaterra, Facultat de Ciències de la Informació, 1982.

VILCHES, Lorenzo: *La lectura de la imagen. Prensa, cine, televisión*. Barcelona, Paidós, 1983.

AVALUACIÓ

L'avaluació es basarà en una prova per trimestre: 1er., Examen individual. 2on., Treball individual. 3er., Treball col·lectiu.